

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Výživným se rozumí vše potřebné pro výživu, ubytování, oblečení a lékařskou péči.

Výživné zahrnuje také vzdělávání a odbornou přípravu oprávněného z výživného v průběhu jeho nezletilosti, ale také poté, dokud jeho vzdělávání / odborná příprava nejsou ukončeny z důvodu, jenž nesouvisí s jeho vlastním zaviněním. V případě rozpadu manželství, v průběhu rozluky či rozvodu, lze zažádat o výživné ve prospěch dětí, které žijí ve společné domácnosti a nejsou finančně nezávislé.

Do výživného lze zařadit výdaje související s těhotenstvím a porodem, pokud nejsou kryty jiným způsobem.

Povinnost vzájemně si poskytovat výživné v plném rozsahu mají:

1. manželé;
2. předci nebo potomci v přímé linii.

Sourozenci jsou povinni si vzájemně poskytovat nezbytnou životně důležitou pomoc pouze tehdy, je-li nutná z jakéhokoli důvodu, jenž nesouvisí s vlastním zaviněním příjemce výživného. Případně je tato pomoc rozšířena na případy týkající se vzdělávání.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

U nezletilých dětí až do dosažení zletilosti, což je ve Španělsku věk 18 let, s výjimkou případů, kdy má nezletilé dítě vlastní dostatečný příjem. Po dosažení zletilosti požívají tohoto nároku i děti, které bez vlastního zaviněním nemají dostatek finančních prostředků, neukončily studium a nepracují. V případě nezletilých dětí je nutno zohlednit též články občanského zákoníku o společných účincích prohlášení manželství za neplatné, rozluky a rozvodu (článek 90 a následující).

Během nezletilosti se výživné upřednostňuje, je prioritní a nevyhnutelnou povinností.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Žádost musí být postoupena soudům, přičemž věcnou příslušnost mají soudy prvního stupně (*Juzgados de Primera Instancia*).

Jaké jsou hlavní kroky řízení?

Řízení probíhá v podobě ústního jednání (*juicio verbal*). Pokud je o výživné žádáno jako o dodatečné opatření v souvislosti s řízením o rozluce nebo o rozvodu, či jako o opatření vyplývající ze vztahu mezi rodičem a dítětem v případě rozpadu manželství, projednává se v rámci společného ústního jednání (*juicio verbal*) vedeného v hlavní věci, které se vyznačuje určitými zvláštnostmi.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Návrh musí osobně podat zainteresovaná strana s výjimkou případu, kdy jde o nezletilou osobu. V tomto případě podává návrh zákonný zástupce nezletilého dítěte, prokuratura (*el Fiscal*) nebo státní orgán ochrany dětí. Podat žádost však také může právní zástupce, má-li plnou moc ověřenou notářem, soudním úředníkem nebo konzulem kteréhokoliv španělského diplomatického zastupitelského úřadu v zahraničí.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Příslušný je zpravidla soud v místě bydliště osoby, která má povinnost výživné platit. Existuje-li více povinných osob (otec a matka), je příslušný soud podle bydliště kterékoli z nich. Pokud povinná osoba nemá bydliště na území Španělska, je příslušný soud podle jejího posledního bydliště ve Španělsku. Jestliže předcházející pravidla nelze uplatnit, je příslušný soud podle místa bydliště příjemce výživného.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, úředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Žadatele v řízení obhájí advokát (*Abogado*) a zastupuje ho procesní zástupce (*Procurador*).

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Ve Španělsku nejsou stanoveny žádné poplatky za žádosti, které se týkají výlučně platby výživného. Výjimkou je odměna advokáta, procesního zástupce a znalce, pokud vystupují v řízení.

Výše odměny advokáta a procesního zástupce závisí na výši nároku. Finanční pomoc na uhrazení výloh řízení se poskytuje v případech, že se žalobce nebo žalovaný nacházejí ve stavu hmotné nouze a mohou uplatnit nárok na bezplatnou právní pomoc podle sazebníku v článku 3 zákona 1/1996 ze dne 10. ledna 1996 o bezplatné právní pomoci. Pomoc spočívá ve jmenování advokáta a procesního zástupce (na náklady státu), kteří podají soudní návrh. Stát také hradí všechny náklady řízení, jako například odměny znalců a náklady na předvolání.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Ve většině případů se stanovuje pravidelná dávka, která se podle zákona vyplácí měsíčně a je splatná vždy na měsíc dopředu. Stanovení jednorázové sumy je ojedinělé. Dochází k němu v případech, kdy se jedná o dlužné výživné, je-li vhodné zajistit tímto způsobem budoucí platby, protože hrozí, že povinná osoba nebude plnit závazky, nebo pokud se tak strany dohodly. Výšku výživného vypočte soud podle právní normy, která je založená na trojím základě: potřeby příjemce výživného, možnosti plátce výživného, možnosti dalších osob povinných přispívat na výživné (spoluplátcí výživného) ve stejné míře jako hlavní plátce. V soudním rozhodnutí, ve kterém se tyto možnosti stanoví, se musí určit způsob jejich aktualizace. Aktualizace se uskutečňuje automaticky po uplynutí jistého období a je pro plátce závazná. Pokud plátce výživného aktualizaci neuskuteční, učiní tak soud na základě žádosti příjemce výživného. Výšku výživného je možno upravit (vždy na základě žádosti zainteresované strany), pokud se zásadně změní podmínky, na jejichž základě byla stanovena: Výživné se zvýší, pokud se zlepší majetkové poměry osoby povinné platit výživné nebo pokud se zhorší majetkové poměry příjemce výživného a ten potřebuje zvýšenou finanční pomoc (například v případě zhoršení nemoci). Výživné se sníží, pokud se zhorší majetkové poměry osoby povinné platit výživné nebo se zlepší majetkové poměry příjemce výživného. Výživné lze též zrušit, jestliže zaniknou důvody jeho vzniku.

Generální rada soudní moci (CGPJ) vypracovala tabulky pro výpočet výživného. Tyto tabulky jsou orientační, vycházejí z potřeb dětí, přičemž hodnotí příjmy rodičů a počet dětí v rodině. Náklady na bydlení a náklady na studium byly z výpočtu vyňaty. Konečná částka musí být tedy v každém jednotlivém případě upravena s ohledem na tyto náklady. Viz http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder_Judicial.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Dávky se zpravidla vyplácejí v peněžní formě. Přesto existují dvě výjimky: povinná osoba může zvolit plnění svých závazků poskytnutím ubytování a stravy oprávněné osobě ve vlastním domě. Judikatura však tuto možnost velmi omezuje, nejsou-li zaručeny dobré vztahy. Úhrada formou převedení majetku nebo práv je výjimečná a přistupuje se k ní jen při nedoplatcích, pokud vzniká riziko zřízení majetku nebo neplnění závazků. Výživné se vyplácí přímo oprávněné osobě. Nejběžnějším způsobem je platba na bankovní účet. Pokud je příjemcem výživného nezletilé dítě nebo nesvéprávná osoba, vyplácí se výživné zákonnému zástupci.

V případě řízení o rozpadu manželství či přerušení vztahů mezi rodičem a dítětem soudy povolují, aby byly – jakožto způsob platby výživného – oprávněné osobě přímo zaplacený některé výdaje nezletilého dítěte (jako jsou výdaje na studium, zdravotní pojištění atd.).

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Příjemce výživného může podat návrh na výkon soudního rozhodnutí, kterým se zakládá právo na výživné. Ve Španělsku se uplatňují následující právní prostředky: srážky ze mzdy (kromě životního minima určeného soudem); srážky z přeplatků daní; obstavení bankovních účtů; stažení z výplaty dávek sociálního zabezpečení; zabavení majetku a jeho veřejná dražba. Neplacení výživného může v některých případech představovat trestný čin a může za něj být uložen trest odnětí svobody.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Na rozdíl od běžných dluhů není u dluhu na výživném stanoven žádný finanční limit, pokud jde o obstavení účtu dlužníka či exekuci jeho majetku. Právo vymáhat jednotlivé platby výživného se promlčí po pěti letech.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

V případech vymáhání výživného na nezletilou či nesvéprávnou osobu může jako zástupce vystupovat prokuratura.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Záruční fond pro platbu výživného (*Fondo de Garantía del Pago de Alimentos*) zřízený zákonem č. 42/2006 ze dne 28. prosince a upravený královským dekretem č. 1618/2007 ze dne 7. prosince je fondem bez právní subjektivity, jehož účelem je zaručit nezletilým dětem platbu uznaného a dlužného výživného stanoveného v úmluvě schválené soudem, nebo v soudním rozhodnutí v rámci řízení ve věci rozluky, rozvodu, prohlášení manželství za neplatné, manželského původu dítěte nebo výživného prostřednictvím uhrazení určité částky jakožto zálohy.

K získání zálohy z fondu je nezbytné, aby bylo rozhodnutí, kterým se přiznává výživné, vyneseno španělskými soudy.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ano, podle nařízení Evropské unie a mezinárodních úmluv o vymáhání výživného, které Španělsko ratifikovalo, může oprávněná osoba požádat o pomoc ústřední španělský orgán při Ministerstvu spravedlnosti.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Jakýmkoli prostředky se lze obrátit na odbor generálního ředitelství Ministerstva spravedlnosti pro mezinárodní soudní spolupráci (Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional). Adresa: Calle San Bernardo n° 62 28071 Madrid. Telefon: 00 34 91 3902228/2295/4437. Fax: 00 34 91 3904457

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Oprávněná osoba s bydlištěm v jiném členském státě se může obrátit na ústřední orgán státu, kde má bydliště, a musí prokázat, že má právo na platby výživného. Daný orgán následně kontaktuje ústřední španělský orgán, který ve Španělsku zahájí vykonávací řízení. Postupuje se přitom podle nařízení Evropské unie a mezinárodních úmluv o vymáhání výživného, které Španělsko ratifikovalo.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Toto stanoví příslušné státní orgány.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano, Evropská unie (a tedy i Španělsko) ratifikovala tento protokol 8. dubna 2010.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností mají strany sporu, na který se vztahuje toto nařízení, účinný přístup ke spravedlnosti v jiném členském státě, včetně vykonávacího řízení a řízení o opravných prostředcích, za podmínek stanovených v kapitole V uvedeného nařízení. Dožádaný členský stát poskytne bezplatnou právní pomoc v případě všech návrhů, které se týkají vyživovacích povinností vyplývajících ze vztahu mezi rodičem a dítětem vůči osobě mladší 21 let, podaných oprávněným podle článku 56.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

V zákoně 1/1996 ze dne 10. ledna 1996 o bezplatné právní pomoci byla doplněna kapitola VIII s názvem „Bezplatná právní pomoc v přeshraničních sporech v Evropské unii“, která upravuje toto právo fyzických osob, ať jde o občany států Evropské unie či o státní příslušníky třetích zemí legálně pobývajících v jednom z členských států EU.

Poslední aktualizace: 30/05/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.